

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Олексій Жильцов
2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ:
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МОВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО

для студентів

Спеціальності	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа 035 Філологія
Освітньо-наукової програми	035/029.00.01 Біографістика і текстологія
Рівня вищої освіти	другого (магістерського)

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 3106/24
Наказом ректора університету від 20.08.2024 р.
Жильцов
№ 01 / 02 / 20 24

Київ – 2024

Розробники:

Караман С. О., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

Караман О.В., кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Караман С. О., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

Караман О.В., кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто й затверджено на засіданні
Кафедри української мови

Протокол № 1 від « 17» січня 2024 року

Завідувач кафедри української мови

Михайло ВІНТОНІВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-наукової програми
(керівником проєктної групи)

Гарант освітньо- наукової програми

Роман КОЗЛОВ

Робочу програму перевірено

«01» лютого 2024 року

Заступник декана факультету

з науково-методичної та навчальної роботи

Світлана ГОРОБЕЦЬ

Пролонговано:

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «___» 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>3/90</i>	
Курс	<i>1</i>	
Семестр	<i>2</i>	-
Обсяг кредитів	<i>3</i>	-
Обсяг годин, в тому числі:	<i>90</i>	-
Аудиторні	<i>24</i>	-
Модульний контроль	<i>6</i>	-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота	<i>60</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>залік</i>	

«Методика викладання мовознавчих дисциплін у ЗВО»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>1 / 30</i>	
Курс	<i>1</i>	
Семестр	<i>2</i>	-
Обсяг кредитів	<i>1</i>	-
Обсяг годин, в тому числі:	<i>30</i>	-
Аудиторні	<i>8</i>	-
Модульний контроль	<i>2</i>	-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота	<i>20</i>	-
Форма семестрового контролю	<i>залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є надання магістрантам необхідної теоретико-методичної підготовки в галузі викладання мовознавчих дисциплін, що є важливою умовою майбутньої професійної діяльності; адаптація магістрантів до успішного проходження практики, що сприяє закріпленню теоретичних знань і формуванню їхньої професійної компетентності.

Сучасний викладач вищої школи має досконало знати зміст і систему роботи з мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти, усвідомлювати й реалізувати освітній потенціал дисципліни, опанувати основні методичні прийоми навчальної роботи, правила організації самостійної роботи студентів, особливості залучення студентів до науково-дослідницької діяльності, вимоги до контролю рівнів сформованості компетентностей магістрантів. Крім того, майбутній викладач має оволодіти пріоритетними напрямками розвитку методики як науки, дослідженнями останніх десятиліть, прогнозувати й визначати проблеми, що не знайшли належного розв'язання в лінгводидактичному дискурсі.

Робота з методики викладання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти має корелюватися з курсами психології, педагогіки, мовознавчих дисциплін, методиками навчання української мови в закладах загальної середньої освіти.

Оскільки курс з «Методики викладання мовознавчих дисциплін» менш розроблений, ніж шкільний, недостатньо дослідженим є характер реалізації законів навчання в умовах закладів вищої освіти, донині актуальною залишається проблема визначення змісту й структури курсу методики викладання мовознавчих дисциплін.

Освітній процес у закладах вищої освіти містить три складники – викладання (педагогічна діяльність викладача і навчання студентів); самостійна робота студентів та система контролю. Програмою передбачено опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних проєктів та завдань проблемного характеру відповідно до запропонованого плану, а також завдань для самостійної роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні:

знати :

- про внесок провідних учених у теорію та практику навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти, збобутки в царині лінгводидактики вищої школи на матеріалах спеціальних досліджень;
- принципи навчання, їх специфіку; основні класифікації форм, методів, прийомів і засобів навчання;
- прогнозування технологічних тенденцій в освіті, суть понять „технологія”, „освітня технологія”, „педагогічна технологія” та їх класифікації;

уміти:

- створювати план-проспект підготовки до лекції, семінару: добирати необхідні джерела, розробляти індивідуальні проєкти, презентації, укладати

бібліографічного покажчика із запропонованої проблеми, обирати оптимальні способи опрацювання різногалузевої літератури;

- складати план-конспект кожного типу лекції, практичного, семінарського заняття;
- добирати найбільш ефективні методи, прийоми і засоби навчання відповідно до теми і мети заняття;
- розуміти суть і значення, види й особливості навчальної практики студентів;
- організувати самостійну роботу і контроль за самостійною роботою студентів;
- планувати й реалізовувати науково-дослідницьку діяльність студентів.

Під час семінарських, практичних, лабораторних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи майбутні фахівці в галузі філології (українська мова та література), **набувають таких програмних компетентностей:**

Загальні компетентності

ЗК2 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3 Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4 Здатність мотивувати людей, рухатись до спільної мети, працювати в команді та автономно.

ЗК5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість проведення досліджень, бути критичним і самокритичним.

Фахові компетентності

ФК13 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК15 Володіння науково-методичними засадами навчання та інноваційними підходами до фахової підготовки інформаційних фахівців і філологів; планування власної науково-педагогічної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну «Методика викладання мовознавчих дисциплін у ЗВО», магістранти повинні здобути такі **програмні результати навчання:**

РН2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації та досягнення запланованого прагматичного результату, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; використовувати прикладні соціокомунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому і соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

РН3 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

РН5 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в предметній області.

PH11 Створювати, аналізувати, інтерпретувати і редагувати тексти різних стилів і жанрів.

PH14 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

PH17 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

PH19 Застосовувати знання основ педагогіки і психології, інноваційні методики викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/ п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Разом	Аудиторні				
			Лекцій	Практичних	Лабораторних	Індивідуальних	
Змістовий модуль I. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МОВОЗНАЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО							
1.	Методика викладання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна в умовах сучасного ЗВО	14	2	2			10
2.	Новітні педагогічні технології	14	2	2			10
	Модульна контрольна робота № 1	2					
	Разом	30	4	4			20
	Усього	30	4	4			20

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МОВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО

Тема 1. Методика викладання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна в умовах сучасного ЗВО

Загальні питання методики викладання мовознавчих дисциплін як галузі сучасної педагогічної науки. Об'єкт, предмет методики викладання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах. Закономірності, принципи методики викладання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах. Зв'язок методики викладання мовознавчих дисциплін із суміжними науками. Зміст і структура курсу. Методи наукового дослідження.

Методика навчання мовознавчих дисциплін у вищих освітніх закладах – це педагогічна прикладна наука, що має свій предмет, завдання й методи дослідження.

Метою курсу є з'ясування загальних і специфічних питань лінгводидактики й методики навчання мовознавчих дисциплін у підготовці студентів на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр».

До завдань методики навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти належать: формування уявлень магістрантів про систему мовознавчих дисциплін, що опановують студенти; визначення мети й завдань навчання мовознавчих дисциплін; визначення змісту навчання; розроблення навчальних робочих програм, підручників, методичних посібників; вибір та оптимізація методів, прийомів навчання, адекватних змісту; добір ефективних засобів навчання; визначення критеріїв оцінювання знань, сформованості вмінь і навичок, компетентностей студентів. Важливим завданням викладачів закладів вищої освіти є розвиток уявлень студентів про філологію як галузь, що динамічно розвивається, формування фахової компетентності майбутнього філолога, ціннісних орієнтацій мовної особистості.

Сучасний викладач мовознавчих дисциплін має ґрунтовно володіти нормами літературної мови, бути обізнаним зі змістом і системою роботи з дисциплін мовознавчого циклу в закладах вищої освіти, освітнім потенціалом мовознавчих дисциплін, тенденціями розвитку сучасних дисциплін мовознавчого та педагогічного циклів.

Рекомендована література:

Основна: 1–14.

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Тема 2. Новітні педагогічні технології

Понятійні ознаки дефініції «технологія». Сучасні педагогічні технології. Класифікації технологій. Сутність і основні категорії проблемного навчання. Модульно-рейтингова система навчання. Особливості використання педагогічних технологій у системі професійної підготовки майбутнього філолога.

Проблема інноваційних технологій підготовки фахівців у вищій школі – одна з провідних у сучасній методиці, що є об'єктом дослідження багатьох сучасних українських і зарубіжних педагогів, психологів, методистів (З.Бакум, Н. Голуб, О.Горошкіна, С.Караман, О.Караман, О.Кучерук, О.Копусь, О. Кучерявий, Л.Овсієнко, С.Омельчук, Н. Остапенко, І. Підласий, О. Пехота, О. Пометун, В. Рибалка, Т. Симоненко, С. Сисоєва, А. Хуторський, П. Юцявичене та ін.).

Слово «технологія» грецького походження й означає «знання про майстерність». О Пометун зазначає, що педагогічна технологія дає відповідь на запитання *як, якими (методами, прийомами, засобами)* досягти поставленої мети, установлюючи порядок використання різноманітних моделей навчання.

Словник іншомовних слів визначає технологію як сукупність способів переробки матеріалів, виготовлення виробів, надання послуг; процеси, що супроводять ці види робіт.

Термін «технологія» раніше пов'язували з виробничою сферою, її розглядали як сукупність методів обробки, виготовлення, зміни стану, властивостей, форми матеріалу, що застосовуються у процесі виробництва продукції. Як свідчить аналіз фахової літератури, будь-яка технологія засновується на ґрунтовному знанні механізму процесу виготовлення і практично ігнорує чинник особистості працівника в реалізації цього процесу. Тобто для отримання запланованого продукту важливо виконати всі операції, передбачені технологічною картою, і не важливо, хто ці операції виконуватиме. Отже, технологія передбачає певну серійність в отриманні однакового продукту, а це, на думку О. Пехоти означає, що в технології переважають закономірності процесу виготовлення певного продукту над людським чинником, який також впливає на процес одержання цього продукту. Якщо технічне трактування технології всім зрозуміле і не викликає ніяких сумнівів, то з поняттям педагогічної технології значно складніше.

Рекомендована література:

Основна: 1–14

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиноких балів	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25
		Разом	59
Максимальна кількість балів: 59			
Розрахунок коефіцієнта: $59:33,3=1,8$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Самостійна робота № 1. Методика навчання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна

1. Загальні питання методики навчання мовознавчих дисциплін як галузі сучасної педагогічної науки.
2. Об'єкт, предмет методики навчання мовознавчих дисциплін та основні підходи до навчання мовознавчих дисциплін у вищому навчальному закладі.
3. Закономірності, принципи методики навчання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.
4. Зв'язок методики навчання мовознавчих дисциплін із суміжними науками.
5. Зміст, структура курсу та методи наукового дослідження.

ЗАВДАННЯ:

1. Прочитайте уривок із публікації З. Бакум (Бакум З. Текстцентризм у сучасній системі принципів навчання української мови / Зб. наук. праць. Пед. науки. – Вип. 47. – Херсон: ХДУ, 2006. – С. 85–91). Обґрунтуйте значущість цього принципу у формуванні мовної особистості учня/студента.

2. Прочитайте подані тексти*, проаналізуйте мовні особливості кожного з них. З'ясуйте, до яких мовознавчих дисциплін та для студентів яких курсів їх доцільно використати як дидактичний матеріал?

ЛЮБЛЮ

Люблю, коли після дощу влітку повітря пахне свіжістю трави й гарячим асфальтом. Люблю, коли у поштовій скриньці знаходжу листа. Несподівано. Люблю чорний шоколад. Вишуканий. Гіркувато-солодкий. Люблю книжки: гортати їх, сторінка за сторінкою, вдихати ні з чим незрівнянний аромат паперу, літер, мудрості... Люблю, коли за вікном негода, а вдома затишно й тепло. Люблю м'які кошлаті шкарпетки. Вони трепетно зігрівають кожен пальчик узимку. Люблю яскраві жовті тюльпани. У них ховається сонце. І весна. Люблю бедриків. І світанок. Коли над луками парує туман, а повітря тремтить від ранкової свіжості. Люблю мармелад, синє небо в білих хмаринках, пухнасті зворушливі кульбабки, барвисту веселку. Люблю життя!

● Розробіть по 2-3 граматичних завдання, для кожного з поданих текстів та по одному завданню для розвитку культури мовлення студентів відповідно до вимог компетентнісного підходу в мовній освіті.

3. Порівняйте об'єкт, предмет, мету й завдання методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах та у вищому навчальному закладі. Якого висновку ви дійшли ?

4. Напишіть стисле есе на тему “Українська мова як навчальна дисципліна у вищій школі: проблеми та новітні погляди на викладання”.

5. Підготуйте зв'язне висловлення з теми “Виховний потенціал мовознавчої дисципліни (за вибором студента)”. Використовуйте прийоми активізації уваги слухачів.

6. Проаналізуйте матеріал вишівського підручника (за власним вибором), визначте, на які принципи спираються автори, пропонуючи інформацію для суб'єктів навчання.

7. Що розуміють у методиці під педагогічним експериментом? Сформулюйте мету констатувального, навчального, контрольного етапів педагогічного експерименту з будь_якої теми (дисципліна обирається за вибором студента).

Питання для самоконтролю

1. Розкажіть про методику навчання мовознавчих дисциплін як науку, її предмет, завдання та методи дослідження.

2. З'ясуйте, яке призначення має методика викладання мовознавчих дисциплін як навчальна дисципліна і які її особливості.

3. Розкажіть про джерела методики навчання мовознавчих дисциплін.

4. Повідомте про зв'язки методики навчання мовознавчих дисциплін з іншими науками і проілюструйте їх прикладами.

5. Що таке лінгводидактика і як вона співвідноситься з методикою навчання мовознавчих дисциплін?

Самостійна робота № 2. **Новітні педагогічні технології**

1. Понятійні ознаки дефініції «технологія».
2. Сутність поняття педагогічна технологія
3. Класифікації технологій.
4. Особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах.
5. Проблемне навчання.
6. Кредитно-модульна технологія.

Завдання

1. Сутність і основні категорії проблемного навчання.
2. Прочитайте подані тексти, проаналізуйте мовні особливості кожного з них. З'ясуйте, до яких мовознавчих дисциплін та для студентів яких курсів їх доцільно використати як дидактичний матеріал?

МАЛЮК І КРИХІТКА

«Пані Матильдо, що сталося?» – питально звела брівки пані в позолочених окулярах. «Що вам сказати, пані Іветто, мій малюк сьогодні так погано спав! Усю ніч крутився. Температура? Чи животик болів?» – скрушно зітхнула пані у хутрянному манто.

«Ой, розумію. Моя крихітка іноді так погано їсть, а я – переживаю», – пройнялася пані Іветта. «Їх потрібно любити! – урочисто промовила пані Матильда. – Я оце вчора курточку тепленьку своєму купила, холодно ж!» – «А я своїй крихітці комбіне... Ой, лишенько, що це?!» – несподівано схопилася на ноги одна. «Жоржик! Мімі! Ану сюди! Негайно!» – схвильовано гукнула друга. Мініатюрна такса й французький бульдог у болоньєвій курточці саме знайомилися з дебелим мастифом.

РАДІСТЬ

Сьогодні вночі їй наснилися білі єдиногоги. Вона літала з ними аж до сьомого неба! І була щасливою. Уранці прокинулася з усмішкою й пішла варити духмяну каву. Поволі повітря довкола неї наповнювалося легкими хмарками аромату арабіки, кориці й... безмежної радості! Вона зробила кілька невеликих ковточок і, здавалося, відчула, як за спиною виростають білосніжні крила! Смакувала каву. Смакувала, життя! Пританцьовувала босоніж, розглядаючи своє відображення у вікні. Сьогодні її день! Сьогодні її радість! Розкинувши руки, немов крила, вона впала на м'які перини й розсміялася! Світ заглядав до неї у вікно й грайливо всміхався. На туалетному столику лежав маленький букетик фіалок. І записка: «Люблю».

● **Розробіть по 2-3 граматичних завдання, для кожного з поданих текстів та по одному завданню для розвитку культури мовлення студентів відповідно до вимог компетентнісного підходу в мовній освіті.**

3. Модульно-рейтингова система навчання.

4. Особливості використання педагогічних технологій у системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте сутність поняття «педагогічна технологія».
2. З'ясуйте особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах.
3. Яке призначення має методика викладання мовознавчих дисциплін як навчальна дисципліна і які її особливості.
3. Розкажіть про джерела методики навчання мовознавчих дисциплін.
4. Повідомте про зв'язки методики навчання мовознавчих дисциплін з іншими науками і проілюструйте їх прикладами.
5. Що таке лінгводидактика і як вона співвідноситься з методикою навчання мовознавчих дисциплін?

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в робочих зошитах студентів або на окремих аркушах.

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт

21-25 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу та творчого підходу. Студент самостійно працює оцінює комунікативні явища, професійні ситуації; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; креативно підходить до їх підготовки; має комунікативні вміння і навички.

15-20 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент робить висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід і втілює їх у практику. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень, прояву креативності й ініціативності.

9-14 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент не висвітлює власної позиції; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але

втілює їх у практику допускаючи грубі помилки та уникаючи використання фахової термінології.

3-8 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно і за певним зразком. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але не втілює їх у практику; комунікативні вміння і навички мають низький рівень розвитку.

0-2 бали – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок, фраз і позицій. Студент не вміє робити власні висновки; не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; відсутній творчий компонент даного виду діяльності; комунікативні вміння і навички мають дуже низький рівень розвитку.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» здійснюється у формі *комплексного заліку із трьох змістових модулів*: Методика викладання інформологічних дисциплін, Методика викладання літературознавчих дисциплін, Методика викладання мовознавчих дисциплін. Залік виставляється за результатами поточного оцінювання, виконання самостійних робіт, і модульної контрольної роботи.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Методика викладання мовознавчих дисциплін як наука, її складники та джерела розвитку.
2. Зв'язок методики викладання мовознавчих дисциплін з іншими фундаментальними науками.
3. Організація освітнього процесу в системі підготовки магістрантів- філологів.
4. Викладач мовознавчих дисциплін, його професійні уміння та якості.
5. Планування роботи викладача мовознавчих дисциплін.
6. Форми організації навчальної діяльності студентів. Аудиторна та позааудиторна робота.
7. Форми організації аудиторної роботи студентів з мовознавчих дисциплін. Їх специфіка.
8. Форми організації позааудиторної роботи у вищій школі з мовознавчих дисциплін. Їх специфіка. Мовні вечори, конференції, олімпіади.
9. Особливості самостійної роботи з мовознавчих дисциплін.

10. Специфіка навчально-дослідницької та науково-дослідницької діяльності з мовознавчих дисциплін.
11. Педагогічна практика магістрантів.
12. Специфіка мовних аналізів, лінгвістичного й стилістичного аналізу текстів.
13. Шляхи аналізу лінгвістичного тексту.
14. Методи та прийоми аналізу художнього, наукового, публіцистичного текстів.
15. Метод виразного читання, основні прийоми його реалізації та ефективні види робіт.
16. Метод евристичної бесіди, основні прийоми його реалізації та ефективні види робіт.
17. Дослідницький метод, основні прийоми його реалізації та ефективні види робіт.
18. Репродуктивний метод навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі.
Основні прийоми його реалізації та ефективні види робіт.
19. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії у вищій школі.
20. Методика навчання категорійного словотвору у вищій школі.
21. Методика навчання морфології у вищій школі.
22. Методика навчання синтаксису у вищій школі
23. Вступні і підсумкові заняття в системі вивчення курсів мовознавчого циклу.
24. Письмові роботи з мовознавчих дисциплін.
25. Науковий гурток з мовознавчих дисциплін у вищій школі.
26. Мовознавчі екскурсії та походи.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА БЛОКУ ДИСЦИПЛІНИ

Разом 60 годин: лекції – 4 години, практичні заняття – 4 годин, самостійна робота – 10 годин, модульний контроль – 2 години

Тиждень		
Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.	
Назва модуля	ЛІНГВОДИДАТКИЧНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ СТУДІЇ МОВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО	
Лекції	Методика навчання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна (1 бал)	Новітні педагогічні технології (1 бал)
Дати		
Теми практичних занять	Методика навчання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна (1+10 балів)	Новітні педагогічні технології (1+10 балів)
Самостійна робота	№ 1 (5 балів)	№2 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсумковий контроль	Залік	

8. Рекомендовані джерела

Література до теми 1

Основна

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2008. 278с.
2. Голуб Н. (2008). Риторика у вищій школі: Монографія / Черкаси: Брама –Україна, 400с.
3. Горохова Т., Бойко М. Динаміка лексичного складу української мови у воєнний період 2022–2023 років. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. Вип. 67. Том 1. С. 213-218 ISSN 2308-4863.
4. Горошкіна О. (2006). Магістерська робота: від задуму до захисту. Методичний путівник рекомендації, 25 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (2003), 273 с.
6. Караман С. (2000). Методика навчання української мови в гімназії : навч. посіб. / К. : Ленвіт, 272 с.
7. Караман С. О. Сучасні підходи до лінгводидактичної підготовки майбутнього вчителя-словесника. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету (філологічні науки)*. Ізмаїл, 2010. Вип. 29. С. 186–192.
8. Караман С. Упровадження педагогічних інновацій у теорію і практику професійної підготовки вчителя-словесника. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. Львів, 2010. Вип. 50. С. 87–97.
9. Копусь О. А., Ничкало Н. Г., Муранова Н. П., Волярська О. С., Пазюра Н.В. (2020). Освітні комунікації в умовах цифрового суспільства: прогностичний аспект. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Том 80. № 6. 113-126. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4063/1735> (Web of Science)
10. Кучерук О. А. Інтеграція методів і засобів ІКТ у методику навчання української мови. *Інформаційні технології в освіті та науці*. Мелітополь, 2016. Вип. 8. С. 144–148.
11. Кучерук О.А., Гилярська О.І., Караман О.В., Корицька Г.Р., Дика Н.М., (2022). Використання електронних освітніх ресурсів для формування риторичної компетентності майбутніх учителів у педагогічних коледжах. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 92 (6), 35-60.
12. Любашенко О. (2007). Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі / Ніжин : Аспект-Поліграф, 296с.
13. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посіб./ О.М.Горошкіна, С.О.Караман, З.П.Бакум, О.В.Караман, О.А.Копусь; за ред. О.М.Горошкіною, С.О.Карамана. – К.: «АКМЕ ГРУП», 2015. 250 с.
14. Фещенко І., Бойко М. Мовна політика закладу освіти: стратегії та кейси популяризації української мови серед молоді. *Столична освіта: якість в умовах*

воєнного стану. Порадник IV. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.- метод. посіб у 2-х ч. Ч. 1/Упоряд. Фіданян О., Войцехівський М., Дідур О. Київ: Київський університет імені Б. Грінченка, 2023. С. 407–414. Режим доступу:https://drive.google.com/file/d/1O2s3Ja2X9QqvKGR_ZuENygm6rw1qrib0/view?fbclid=IwAR18mV9Yqq8MatBtVRBDMnWQ5SzjfozjMPNQoyPCYQTITNmjfk4ВАНlаGpA

Додаткова

1. Волкова Н. (2005). Професійно-педагогічна комунікація: теорія, технологія, практика: Монографія / Д.: Вид-во ДНУ, 304 с.
2. Набок-Бабенко Ю.С. Тестове оцінювання компетентності з української мови здобувачів освіти як об'єкт теоретичного аналізу в педагогічній науці. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. Старобільськ: Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2021. № 8 (346). DOI статті [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8\(346\)-1-161-168](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8(346)-1-161-168) Вебпосилання на видання <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/708>
3. Остапенко Н. (2008). Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ / Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 330 с.
4. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика (2016). : монографія / [О.А.Кучерук, Н.Б.Голуб, О.М.Горошкіна, С.О.Караман та ін.]; за ред. О.А.Кучерук. Київ : КНТ, 258 с.
5. Семенов О. (2002). Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів : Навч.-метод. посібник / К.-Глухів: РВВ ГДПУ, 96 с.
6. Семенов О. (2005). Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: Монографія / Суми: ВВП "Мрія-1" ТОВ, 404 с.
7. Симоненко Т. (2006). Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія , 328 с.
8. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. Кол. авторів за ред. М.І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.

Література до теми 2

Основна

1. Гончаренко С.У. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення Рівне: Волинські обереги, 2012. 192 с. ISBN 978-966-416-288-0
2. Горошкіна О.М., Караман С.О. Формування риторичної компетентності майбутніх учителів на міждисциплінарних засадах. Наукові інновації та передові технології. Серія «Педагогіка». 2023. № 4 (18). С.357-370 URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735414>
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (2003), 273 с.

4.Згуровський М.(2004). Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці / Вища школа: наук.-практ вид. №5–6. – С.54–61.

5.Караман С.Ю Караман О. (2013). Проблема підручникотворення для профільної школи у науковому полі української лінгводидактики. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. Вип. 9, С. 202-206.

6.Караман С. (2014). Інформаційний ресурс тексту як засіб формування толерантної особистості старшокласника профільної школи . Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 8: Філологічні науки. Вип. 5 : зб. наук. пр., С. 279–288.

7. Караман С., Караман О. (2016). Акмеологічний аспект формування методичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. С. 628 – 639.

8.Караман С., Караман О., Кучерук О. (2018). Науково-освітні електронні бібліотеки у фаховій підготовці майбутніх учителів-словесників. Інформаційні технол Караман С.Ю Караман О. (2013). Проблема підручникотворення для профільної школи у науковому полі української лінгводидактики. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. Вип. 9, С. 202-206.

9.Караман С., Караман О., Кучерук О., Віннікова Н. (2019). Використання ІКТ для формування фахових компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури. Інформаційні технології і засоби навчання. Том 71, №3 (індексується у **Web of Science**).

10. Караман С., Греб М., Горошкіна О., Горошкін І. (2020). Функції QR-кодів у структурі підручника української мови. Інформаційні технології і засоби навчання. Том 78, №4 (індексується у **Web of Science**).

11.Компетентісно зорієнтовані технології в структурі практичних занять з методики навчання української мови/ Л. І. Федчук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти, 2017. Вип. 15. С. 84-87.

12.Кузнецова Г.П., Караман С.О., Караман О.В. Оновлення змісту методичної системи навчання фонетики майбутніх учителів української словесності в контексті здобутків мовознавства. «Вісник науки та освіти» (Серія «Філологія», Серія «Педагогика»). Київ, 2022. Вип. 5(5) С. **Фахове видання категорії Б. Index Copernicus (IC)** (вл.внесок: 1 д.а.) URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/3300/33151>

13.Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : Монографія. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. – 420 с.

14.Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посіб./ О.М.Горошкіна, С.О.Караман, З.П.Бакум, О.В.Караман, О.А.Копусь; за ред. О.М.Горошкіною, С.О.Карамана. – К.: «АКМЕ ГРУП», 2015. 250 с.

Додаткова

1. Голуб Н. (2008). Риторика у вищій школі: Монографія / Черкаси: Брама –Україна, 400с.
2. Кучерук О. (2016). Самостійна робота студентів з методики української мови: Метод. посіб. / Житомир: Поліграфічний центр ЖДПУ, 91с.
3. Остапенко Н. (2008). Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ / Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 330 с.
4. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика (2016). : монографія / [О.А.Кучерук, Н.Б.Голуб, О.М.Горошкіна, С.О.Караман та ін.]; за ред. О.А.Кучерук. Київ : КНТ, 258 с.
5. Симоненко Т. (2006). Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія , 328 с.
6. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. Кол. авторів за ред. М.І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.